

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Чынара ТАБАЛДИЕВА
Университет	: Кыргыз-Түрк “Манас” Университети
Багыты	: Педагогика
Иштин сыпаты	: Магистирдик диссертация
Беттердин саны	: X + 185
Бүтүрүү датасы	: 15.05.2013
Илимий жетекчи	: Проф., докт. Акматали Алимбеков

“Гуманитардык сабактарды окутууда кенже өспүрүм класс окуучуларынын экологиялык маданиятын калыптандыруу”

Аткарылган илимий иште кенже өспүрүм класс окуучуларынын гуманитардык сабактарды окутууда экологиялык маданиятын калыптандыруу боюнча илимий көз караштар, изилдөөлөр топтолуп берилген. 5-7-класстардын гуманитардык сабактарынын окуу программалары, окуу китептери анализденди. Тагыраак айтканда, гуманитардык сабактарды окутуу менен бирге эле окуучуларга экологиялык аң-сезимди, экологиялык маданиятты калыптандыруу, кенже өспүрүм курактан баштап жаратылышка аяр мамиле кылууга, табияттагы тирүү организмдерге гуманисттик көз карашта мамиле кылууга тарбиялоо жана окуу программаларын, окуу предметтерин экологиялаштыруунун моделин иштеп чыгууну илимий иш өз ичине камтыган.

Түйүндүү сөздөр: экология, экологиялык маданият, экологиялык билим берүү, гуманитардык экология, гуманизм, экосистема.

ÖZ

Yazar	: Çınara TABALDİEVA
Üniversite	: Kırgızistan-Türkiye 'Manas' Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Eğitim Bilimleri
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: X +185
Mezuniyet tarihi	: 15.05.2013
Tez danışmanı	: Prof. Dr. Akmatali ALİMBEKOV

'SOSYAL BİLİMLERİ DERSLERİNİN ÖĞRETİMİNDE 5-7 SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EKOLOJİK KÜLTÜRÜNÜ OLUŞTURMA'

Tez çalışmasında sosyal bilimleri öğretmede orta okul öğrencilerinin ekolojik kültürünü oluşturma hakkında bilimsel bakışlar, araştırmalar incelendi. 5-7 sınıf öğrencilerinin çerçeve programları ve ders kitapları analize edildi. Bilimsel çalışma sosyal bilimleri öğretme ile öğrencilerde ekolojik bilincini, ekolojik kültürünü oluşturma çocukluğundan itibaren çevreye bakımlı olma, doğadaki canlı organizmalara insancıl davranmaya öğretme ve çerçeve programlarını ve ders içeriklerinin ekolojik modelini oluşturmayı kapsamaktadır.

Anahtar sözcükleri: ekoloji, ekolojik kültür, ekolojik eğitim, sosyal ekoloji, insancılık, ekosistem.

АННОТАЦИЯ

Выполнила : Чынара ТАБАЛДИЕВА
Университет : Кыргызско-Турецкий Университет“Манас”
Направление : Педагогика
Описание работы : Магистрская диссертация
Количество страниц : X + 185
Дата окончания : 15.05.2013
Научный руководитель : Проф., докт. Акматали Алимбеков

«Формирование экологической культуры у подростков в процессе обучения гуманитарных дисциплин»

В настоящей работе были собраны исследования в области внедрения в гуманитарные дисциплины младших классов экологической культуры. Был проведен анализ учебных программ и учебников по гуманитарным предметам за 5-7 класс. В частности, в данной работе наряду с преподаванием гуманитарных предметов, также, отражено формирование у учеников экологической культуры и мировоззрения. Воспитание подрастающего поколения в духе гуманизма и формирование бережливого отношения к окружающей среде, а также, работа включает в себя разработку и моделирование учебных программ с внедрением экологической культуры.

Ключевые слова: экология, экологическая культура, экологического образование, гуманизм, экосистема

ABSTRACT

Written by : Chynara TABALDIEVA
University : Kyrgyz-Turkish “Manas” University
Direction : Pedagogy
Work description : Master’s thesis
Number of pages : X + 185
End date : 15.05.2013
Supervisor : Prof. Dr. Akmatali Alimbekov

“FORMATION OF ENVIRONMENTAL CULTURE OF the 5TH-7TH GRADE PUPILS IN THE PROCESS OF TEACHING HUMANITARIAN DISCIPLINES”

Scientific views, researches on the formation of environmental culture of the 5th-7th grade pupils in the process of teaching humanitarian disciplines were introduced in this scientific research. Curricula, text-books of humanitarian disciplines of the 5th-7th grades were analyzed. To be more exact, together with teaching humanitarian disciplines, the scientific research comprises children’s formation of environmental conscience and environmental culture, teaching children to take care of nature at the age of 11-13, educating children to treat the living organisms with a humanistic view, developing the ecologization model of curricula and disciplines.

Key words: environment, environmental culture, environmental education, humanitarian ecology, humanism, ecological system.

МАЗМУНУ

КОМИССИЯЛЫК БАРАКЧА.....	i
КЫСКАЧА МАЗМУНУ.....	iii
ПЛАГИАТ ЖАСАЛБАГАНДЫГЫ ТУУРАЛУУ БАРАК.....	iv
ÖZ.....	v
АБСТРАКТ.....	vi
ABSTRACT.....	vii
,МАЗМУНУ.....	viii
КЫСКАРТЫЛГАН СӨЗДӨР.....	ix
КИРИШҮҮ.....	1

БИРИНЧИ БӨЛҮМ

1.ГУМАНИТАРДЫК САБАКТАРДЫ ОКУТУУДА ОКУУЧУЛАРДЫН ЭКОЛОГИЯЛЫК МАДАНИЯТТЫН КАЛЫПТАНДЫРУУНУН ТЕОРИЯЛЫК - МЕТОДОЛОГИЯЛЫК НЕГИЗДЕРИ.

1.1. Экологиялык маданият менен гуманитардык маданияттын мааниси жана өз ара байланыштары.....	9
1.2. Окуучулардын экологиялык маданиятын калыптандыруудагы гуманитардык предметтердин мүмкүнчүлүктөрү.....	18
1.3. Биринчи бөлүм боюнча корутунду.....	26

ЭКИНЧИ БӨЛҮМ

2. ГУМАНИТАРДЫК ПРЕДМЕТТЕРДИ ОКУТУУ ПРОЦЕССИНДЕ КЕНЖЕ ӨСПҮРҮМ КУРАКТАГЫ ОКУУЧУЛАРДЫ ЭКОЛОГИЯЛЫК ЖАКТАН ТАРБИЯЛООНУН ПЕДАГОГИКАЛЫК ШАРТТАРЫ.

2.1. Гуманитардык окуу предметтеринин мазмунун экологиялык жактан өркүндөтүүнүн модели, мазмуну жана технологиясы.....	29
2.2. Гуманитардык сабактар боюнча класстан сырткаркы ишперде окуучуларды экологиялык жактан тарбиялоо	93
2.3. Эксперименттик ишпердин жыйынтыктары.....	110
2.4. Экинчи бөлүм боюнча корутунду.....	136
КОРУТУНДУ.....	137
АДАБИЯТТАР ТИЗМЕСИ.....	153
ТИРКЕМЕ.....	161

КЫСКАРТЫЛГАН СӨЗДӨР

Кыскартуулар	Чечмелениши
Б.	Бишкек
б. бет	беттер
б.а.	башкача айтканда
М.	Москва
ж.б.	жана башка
ж.б.у.с.	жана башка ушундай сыяктуу
Мис	Мисалы
ИТП	Илимий техникалык прогресс

АЛГЫ СӨЗ

Мектептеги бардык билимдерди экологиялаштыруу керектигин, азыркы учурдагы биосферадагы тең салмактуулуктун бузулушунун натыйжасында өлкөдөгү жаратылыш кырсыктары көрсөтүп турат. Азыркы күндө практика көрсөтүп тургандай окуучулардын жаратылышка болгон мамилеси, көз карашы башкача айтканда экологиялык маданиятынын деңгээли төмөн. Анткени, окуу процессинин экологиялык билим берүү мүмкүнчүлүктөрү айкындалган эмес, гуманитардык сабактардын мазмунун экологиялык өңүттө өркүндөтүүнүн модели, класстан тышкаркы убагында маданиятты калыптандырууга багытталган илимий методикалык колдонмолор иштелип чыккан эмес. Гуманитардык сабактардын мазмунунда экологиялык тарбия теориясы системалуу түрдө окутулса, кенже өспүрүмдөрдүн экологиялык билимдеринин жана ынанымдарынын мазмундук жактан калыптанышы бул процесс маданий жөндүү болгондо, б.а. гуманитардык сабактардын мүмкүнчүлүктөрүнө негизделгенде гана ойдогудай натыйжалуу болот тургандыгын изилдөөбүздө аныктаганга аракет кылдык.

Изилдөө мугалимдерди гуманитардык сабактардын мүмкүнчүлүктөрү аркылуу экологиялык тарбия берүүгө багыттап, окуучуларды экологиялык жактан тарбиялоо менен бирге теориялык билимдерин тереңдетет жана практикалык даярдыгын арттырат.

Бул теманы изилдөөдө зор эмгеги сиңген агайым проф., док. Акматали Алимбековго көрсөткөн жардамы, кеп-кеңеши үчүн терең ыраазычылыгымды билдирмекчимин.